

1195024 การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษา

Utilization of Learning Resources and Local Wisdom for Education

จำนวนหน่วยกิต 3(2-2-5) (บรรยาย-ปฏิบัติ-ศึกษาด้วยตนเอง)

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ภัส นิยมทรัพย์

0979936697

jjoooyy66@hotmail.com

ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาที่มีต่อการศึกษา

<http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1540>

๓๗๙.๕๕๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส ๖๙๑ ผ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙
๒๒๖ หน้า
ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๑๓๒-๐
๑. แผนการศึกษาแห่งชาติ ๒. แผนการศึกษา ๓. ชื่อเรื่อง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๑๐/๒๕๖๐

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า ๘

วิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ออกแบบสาระเนื้อหาพร้อมกับการพัฒนาผู้เรียนในด้านการอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณ และทักษะการคิด พัฒนานวัตกรรม ทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยี คุณธรรม และการประกอบอาชีพ

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า ๘

5.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่นำสาระเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนหรือท้องถิ่นมาให้ผู้เรียนได้รับรู้เข้าใจ ได้คิด พิจารณาถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเองและการกระทำของตนเองที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดค้น นำเสนอแนวทางการแก้ไขและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์แนวทางปฏิบัติที่พัฒนาแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า (15)

1.3 ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21

มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs+8Cs

3Rs

อ่านออก (Reading)

เขียนได้ (Writing)

คิดเลขเป็น (Arithmetic)

8Cs

1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
3. ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)
4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
5. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)
6. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
7. ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
8. ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้รวมถึงการดำเนินงานวิจัยด้านหลักสูตร และการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในขอบข่าย 3Rs+8Cs ซึ่งในหลักสูตรและการสอนสามารถประยุกต์แนวคิดสะเต็มศึกษา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงหยิบยกสถานการณ์ปัญหาในสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการนำไปให้ผู้เรียน ได้รู้ ชวนให้ผู้เรียนได้คิด ได้สร้างผลการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมและนำผู้เรียนสู่ชุมชนเพื่อทดลองใช้ความคิดหรือผลผลิตของตนเอง

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า (71)

กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนด้วยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่า คนดี มีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายประการที่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศมาปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน ทำให้ละทิ้งค่านิยมที่ดั่งงามอันเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยและลดคุณค่าของความเป็นไทย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ในขอบเขตของสาระ เนื้อหาเรื่องมรดกภูมิปัญญา วัฒนธรรมของไทยทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เพื่อสร้างความสมดุลและแข็งแรง ในด้านความรู้ความเข้าใจ สืบสานภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นสู่เยาวชน และในด้านคุณธรรม ความมีวินัย และจิตสาธารณะ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในท้องถิ่นของตน ให้โอกาสปฏิบัติเพื่อสืบสานมรดกภูมิปัญญาของชาติผสมผสานในวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและนอกชุมชน

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า (77)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติของประชาชนทุกระดับเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างพอเพียงเท่าทันและเป็นสุข การศึกษาจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ มีทักษะที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกโดยยึดหลัก

- ★ **ความพอประมาณ** ที่ เป็นความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
- ★ มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และ
- ★ **มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต อุดมหนักเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นแนวความคิดที่สถานศึกษาและครูผู้สอนควรนำไปสร้างหลักการและแนวปฏิบัติ สู่หลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความท้าทายของวงการศึกษาคือจะนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้นและในแต่ละรายวิชา

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

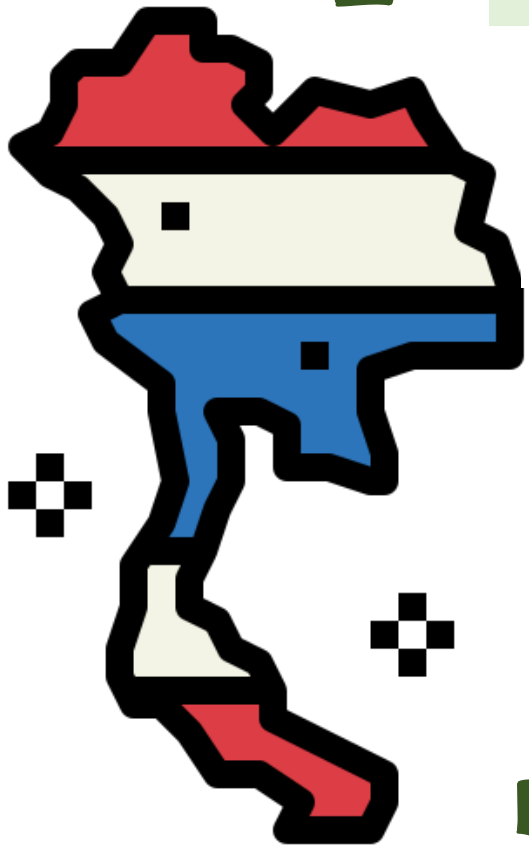
หน้า (77)

หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education)

ให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมการจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นที่สถานศึกษาและครูผู้สอนควรสร้างความร่วมมือในชุมชนที่สถานศึกษา ตั้งอยู่และพื้นที่ใกล้เคียงในการออกแบบหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทรัพยากร สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และควรศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อนำมาบูรณาการในรายวิชาและใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงนักเรียนสู่ชุมชนรวมถึงให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีบทบาทในการให้ความรู้ นำการปฏิบัติแก่ผู้เรียน ซึ่งนอกจากนักเรียนจะได้กลับไปเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบอาชีพในชุมชนแล้ว บุคคลและหน่วยงานในชุมชนจะได้ร่วมกันสร้างเยาวชนที่มีคุณลักษณะตามที่ท้องถิ่นคาดหวังอีกด้วย

ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

1

การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

2

การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3

การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

4

การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

5

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6

การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 98

5) ส่งเสริมให้สถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภาษาถิ่น

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีสาระ เนื้อหาในเรื่องของภูมิปัญญา สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ของชุมชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน สถานศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สาระท้องถิ่นที่นำมาใช้ในหลักสูตร คือ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ การประกอบสัมมาอาชีพ ด้านวัฒนธรรม และภาษาถิ่น

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 103

7) ร้อยละของสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ หรือสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นของการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ STEM ซึ่งตรงกับแนวปฏิบัติในแผนการศึกษาแห่งชาติในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กล่าวคือ ในสถานศึกษาหรือโรงเรียนควรได้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา รวมถึงครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสะเต็มศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 114

11) ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ในมิติคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม สังคมพหุวัฒนธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ประยุกต์แนวคิดของศาสตร์พระราชาร่วมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือที่เรียกว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ออกแบบสาระเนื้อหา โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรโดยออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และรวมถึงการพัฒนาทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียนด้วย

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 114

3.2 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3) ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย อาทิ พิพิธภัณฑ์ หอสมุด แหล่งเรียนรู้ของชุมชน...

5) ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงวัย...

6) ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อตำราเรียน สื่อความรู้ สื่อฝึกทักษะทั้งในลักษณะสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย หลากหลาย และเข้าถึงได้

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือของการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากผู้สูงวัยที่อยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ หรือมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ซึ่งควรถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสืบสานส่งต่อกับเยาวชนรุ่นหลัง ในการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงการนำหลักสูตรไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมด้วยการพัฒนาแผนการจัดเรียนรู้ประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนรู้อื่นในหลากหลายรูปแบบรวมถึงแบบดิจิทัล เอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่น อีกทั้งในการจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนและสถานที่ สถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้วย

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 115

3.3 สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสำนึก และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

3) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครอบครัว กลุ่มสนใจ และชุมชน ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีวินัย จิตสำนึก รวมทั้งบูรณาการ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี กีฬา เข้ากับกระบวนการเรียนรู้และวิถีชีวิต

6) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของนักเรียน/นักศึกษาในการเผยแพร่ สืบสาน สร้างสรรค์ค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม และเฝ้าระวังค่านิยมและวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้ควรกำหนดการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในด้านคุณธรรม ความมีวินัย และจิตสำนึก ทั้งนี้ด้านความรู้ และทักษะปฏิบัติ ควรคัดเลือกเนื้อหาสาระต้องถื่นในหลากหลายด้าน ได้แก่ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี กีฬา นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้ควรต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสังคมหรือท้องถิ่นของตนนอกห้องเรียน

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 115

2.2 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

1) มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

3.2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

1) พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา จัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีความยืดหยุ่นหลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ประกอบหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลในระบบเครือข่ายรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเพื่อให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างสะดวกตามข้อจำกัดของแต่ละบุคคล

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 128

3.1 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาทุกระดับ

2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝังความมีคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1) จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรในระดับการศึกษาต่าง ๆ ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก และพฤติกรรมที่ส่งเสริมการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่นให้กับคนทุกช่วงวัย

2) จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรและส่งเสริมการจัดกิจกรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

3) ส่งเสริมการผลิตสื่อ สื่อการเรียนรู้ การสอน ตำรา สิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ สื่อดิจิทัลสำหรับคนทุกช่วงวัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรหรือออกแบบหน่วยการเรียนรู้รวมถึงการจัดทำสื่อประกอบการเรียนรู้แบบสื่อสิ่งพิมพ์และแบบดิจิทัลประกอบการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อพัฒนานักเรียนด้านความรู้ความเข้าใจและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่นที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมซึ่งสามารถประยุกต์แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติภายใต้การดำเนินงานของหลักสูตร

กิจกรรมวิเคราะห์แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

หน้า 131-132

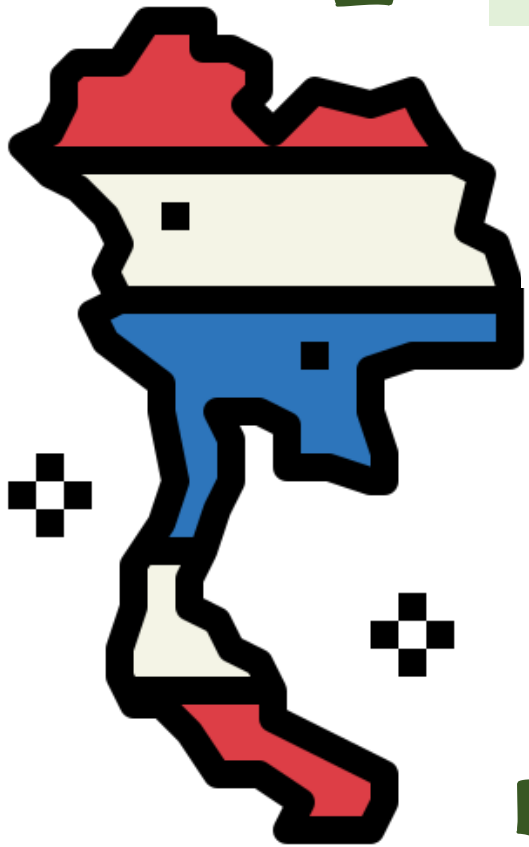
...การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ บุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ภาคเอกชน สถานประกอบการ มูลนิธิ วัด สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ในสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

2.3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

3) จำนวนสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดการศึกษากับสถานศึกษา สถาบันการศึกษา จำแนกตามระดับ ประเภทการศึกษา และสาขาวิชาเพิ่มขึ้น

ข้อความดังกล่าวแสดงให้เห็นความจำเป็นในความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานภายนอกในการบริหารจัดการหลักสูตร และร่วมมือจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ครูควรพิจารณาระหว่างการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนว่ามีหน่วยงาน สถานประกอบการ หรือองค์กรใดในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับการถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา สานิตทักษะปฏิบัติแก่ผู้เรียน หรือสถานที่ใดในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมเสริมประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ตามหลักสูตร จะเห็นได้ว่าโรงเรียนและครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับสังคมท้องถิ่นของผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

1

การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

2

การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

3

การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

4

การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

5

การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

6

การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

สรุปแนวคิดที่ได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

1. การจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมจากบุคคลและองค์กรหลายฝ่าย
2. การเชื่อมโยงความรู้ เผยแพร่ สืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา ภาษา และความหลากหลายทางวัฒนธรรม
3. การใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. การสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. การใช้แนวคิดสะเต็มศึกษา
6. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ชุมชน
7. การบูรณาการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี กีฬา เข้ากับการเรียนรู้และวิถีชีวิต
8. การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล
9. การส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs)
10. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบสิ่งพิมพ์และแบบดิจิทัลรวมถึงการจัดการเรียนรู้ทางไกลในระบบเครือข่าย

การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการศึกษา

การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกแบบหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนมีความสำคัญต่อการศึกษา คือ

1. โรงเรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาผสานกับแนวคิดจากแผนการศึกษาแห่งชาติไปสร้างแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่สอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติได้

2. นักเรียนได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับการเลือกรับปรับใช้สร้างความสมดุลให้ตนเองและสังคมจากกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ล้นหลามเข้าสู่ประเทศในยุคดิจิทัล สังคมพหุวัฒนธรรม และอนุรักษ์ท้องถิ่นและวัฒนธรรมของตนไว้ได้

3. นักเรียนได้พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในสาระเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงรอบตัวผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ได้โอกาสในนำผลการเรียนรู้ไปใช้ได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต

4. พลเมืองของประเทศมีคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถทั้งที่เป็นสากลและยังคงมีรากฐานของความเป็นไทยและยังคงการสืบทอดพัฒนาภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่นต่อไปได้

ประโยชน์ของหลักสูตรท้องถิ่น

1. **คงความสมดุล** จากสภาพการณ์ของโลกที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่กระจายตัวเข้าสู่ชุมชนต่าง ๆ และท้องถิ่นได้อย่างง่ายดายจากความเจริญของการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีนำสมัย
2. **ประสานควบคู่กับความเข้าใจ** การรับวัฒนธรรมจากภายนอกท้องถิ่นหรือชุมชนควรต้องประสานควบคู่กับความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรและภูมิปัญญา ภาษา และวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นเพื่อจะได้นำเอาองค์ความรู้จากภายนอกมาใช้ให้สอดคล้องตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
3. **สร้างภูมิคุ้มกัน** การคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่นจากการรับวัฒนธรรมและองค์ความรู้ใหม่จากภายนอกบนพื้นฐานการของพึ่งพาตนเองอย่างพอเพียงอีกด้วย
4. **เลือกใช้ให้เหมาะสม** การช่วยให้เยาวชนและบุคคลในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้นได้รู้ เข้าใจ และสามารถปรับความสมดุลระหว่างเอกลักษณ์ของท้องถิ่นกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม